

گزارش گمرک از ۴۰ شاخص آماری تجارت خارجی کشور در سال ۱۴۰۲

گمرک ایران در اقدامی مهم با هدف تحلیل واقع بینانه و شفاف، ۴۰ نکته و شاخص آماری تجارت خارجی کشور در سال ۱۴۰۲ را منتشر کرد.

محمد رضوانی فر معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل گمرک ایران با اشاره به اهمیت این گزارش اعلام کرد: نخستین بار است که چنین گزارشی با در نظر گرفتن ۴۰ شاخص مهم و تاثیرگذار از وضعیت تجارت خارجی کشور در یکسال گذشته ارائه می شود تا صاحب نظران اقتصادی، منتقدان، تحلیل گران، فعالان حوزه کسب و کار و تجارت، تصمیم گیران و تصمیم سازان در فضایی شفاف و روشن موضوعات مرتبط با حوزه تجارت خارجی را تحلیل کنند.

روند مبادلات تجاری کشور، واردات خودرو سواری نو، کشنده‌ها، شمش طلا، گوشی تلفن همراه، محصولات پتروشیمی، اقلام عمده کالاهای وارداتی و صادراتی و کالاهای اساسی، کشورهای عمده مقاصد صادراتی و طرف معامله واردات، تراز تجاری کشور بدون نفت و با احتساب نفت، صادرات فرش و ترانزیت خارجی از عمده ترین مواردی است که در ۴۰ نکته جمع بندی و در گزارش معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل گمرک ایران به صورت مختصر به آنها پرداخته شده است.

محمد رضوانی فر، شاخص های مهم آماری تجارت خارجی کشور در سال گذشته را در ۴۰ نکته بیان کرد.

نکته ۱) صادرات ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۲ بدون احتساب صادرات برق، نفت، خدمات فنی مهندسی و تجارت چمدانی ۴۹,۴ میلیارد دلار بوده است؛ که نسبت به سال قبل از آن ۸,۹ درصد کاهش داشته است.

نکته ۲) صادرات نفت در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲، به میزان ۳۵,۹ میلیارد دلار بوده است که نسبت به سال ۱۴۰۱ رشدی ۸,۶ درصدی داشته است.

نکته ۳) صادرات خدمات فنی مهندسی در سال ۱۴۰۲ به ۱,۳ میلیارد دلار بالغ گردید. که نسبت به سال ۱۴۰۱ تغییر نداشته است. (این آمار شامل خدمات فنی مهندسی دارای قرارداد می باشد)

نکته ۴) صادرات از محل تجارت چمدانی به ۳۰۰ میلیون دلار بالغ گردید؛ که نسبت به سال قبل از آن رشدی ۹۰ درصدی داشته است. (لازم به ذکر است در کنار مبادلات تجاری با کشورهای عضو CIS از طریق گمرکات آستارا، باجگیران، پلدشت، دوغارون، سرخس، سرو، لطف آباد و نوردوز در اینرویه فعال هستند)

نکته ۵) مجموع صادرات کشور با احتساب نفت، برق، تجارت چمدانی ۸۶,۹ میلیارد دلار بوده است.

نکته ۶) مجموع واردات کشور (بدون احتساب شمش طلای استاندارد) ۶۴,۳ میلیارد دلار بوده است که رشد ۶,۷ درصدی نسبت به سال قبل از آن دارد.

نکته ۷) در ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۲ بیش از ۳۰ تن شمش طلای استاندارد به ارزش ۱,۹ میلیارد دلار وارد کشور شده است. که در خصوص لحاظ کردن آن در زمره واردات کشور این ملاحظه را باید در نظر داشت که عملاً از طریق واردات شمش طلای استاندارد (۳ درصد کل واردات کشور) وجوه حاصل از صادرات به کشور بازگشته است.

نکته ۸) کل واردات کشور با احتساب همه اقلام به علاوه شمش طلای استاندارد به ۶۶,۳ میلیارد دلار رسیده است.

نکته ۹) در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲ با احتساب صادرات نفت خام، خدمات فنی مهندسی و برق شاهد بالغ بر ۲۰,۶ میلیارد دلار مازاد تجارت خارجی هستیم.

نکته ۱۰) در ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۲ بدون احتساب نفت خام، خدمات فنی و مهندسی و برق به حدود ۱۶,۸ میلیارد دلار کسری تجارت خارجی داشته‌ایم.

نکته ۱۱) حجم تجارت خارجی کشور در سال ۱۴۰۲ (مجموع واردات و صادرات کلیه اقلام) به ۱۵۳ میلیارد دلار رسیده است که نسبت به سال ۱۴۰۱ رشدی ۲,۶ درصدی داشته است.

نکته ۱۲) وزن صادرات (بدون نفت خام) به حدود ۱۳۶,۴ میلیون تن بالغ گردید که رشدی ۹,۸ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است.

نکته ۱۳) صادرات کالاهای پتروشیمی در سال ۱۴۰۲ به میزان ۴۸,۸ میلیون تن به ارزش ۱۹,۴ میلیارد دلار بوده است که کاهش ۲۸,۶ درصدی در ارزش را شاهد بوده است که ناشی از کاهش قیمت متوسط اقلام صادراتی پتروشیمی از ۴۹۶ دلار در سال ۱۴۰۱ به ۳۹۸ دلار در سال ۱۴۰۲ بوده است.

نکته ۱۴) متوسط قیمت اقلام صادراتی پتروشیمی در سال ۱۴۰۲ حدود ۳۹۸ دلار بوده است که نسبت به عدد ۴۹۶ دلاری سال ۱۴۰۱ متوسط قیمت کاهشی ۹۸ دلاری حدود ۲۰ درصدی داشته است. به تعبیری اگر حجم صادر شده در سال ۱۴۰۲ با متوسط قیمت سال ۱۴۰۱ صورت می‌گرفت ارزش صادرات اقلام پتروشیمی بجای ۱۹ میلیارد دلار به ۲۴ میلیارد دلار بالغ می‌گردید.

نکته ۱۵) در بین ۱۰ قلم کالاهای صادراتی بیشترین رشد ارزش متعلق به گازهای نفتی (۶۳ درصد)، سنگ آهن (۶۲,۵ درصد) و قیر (۲۲ درصد) بوده است.

نکته ۱۶) در بین ۱۰ قلم عمده کالاهای صادراتی بیشترین کاهش در ارزش به ترتیب متعلق بوده است به گاز طبیعی مایع شده (۵۹ درصد) پروپان مایع شده (۱۹ درصد) و بوتان مایع شده (۶ درصد)

نکته ۱۷) متوسط ارزش هر تن کالاهای صادراتی ۳۶۲ دلار بوده است که کاهش ۱۷ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است.

نکته ۱۸) وزن واردات با حدود ۳۹ میلیون تن شاهد افزایش ۴,۴ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است.

نکته ۱۹) بیشترین افزایش از لحاظ ارزش در کالاهای وارداتی به ترتیب متعلق است به شمش طلای استاندارد (البته با لحاظ کردن نکته ۷)، تراکتور ۹۳ درصد رشد و قطعات منفصله جهت تولید خودروی سواری با رشدی ۷۸ درصدی. (در کد تعرفه ۹۸۸۷۰۳۱۲)

نکته ۲۰) در بین ۱۰ قلم کالای وارداتی بیشترین کاهش به لحاظ ارزش به ترتیب متعلق بوده است به گندم ۵۰,۴ درصد، برنج ۴۲,۶ درصد و دانه سویا با ۲۴,۳ درصد کاهش نسبت به سال ۱۴۰۱.

نکته ۲۱) اقلام اساسی شامل ذرت دامی، دانه سویا، برنج، روغن دانه آفتابگردان، کنجاله سویا و گندم موجود در فهرست ۱۰ قلم اول کالاهای وارداتی در مجموع از نظر وزنی ۴۸,۶ درصد و از نظر ارزشی ۱۵,۴ درصد از کل واردات کشور بوده است.

نکته ۲۲) میزان واردات **۲۵ قلم کالای اساسی** در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲ بالغ بر ۲۴,۷ میلیون تن و به ارزش ۱۹,۵ میلیارد دلار بوده است. که ۶۳,۴ درصد از وزن و ۲۹,۴ درصد از ارزش کل واردات را به خود اختصاص داده اند.

نکته ۲۳) در بین **اقلام اساسی وارداتی** اگر صرفاً اقلام خوراکی را لحاظ نماییم به اعداد جالب ۲۳,۵ میلیون تن (۶۰ درصد از کل واردات کشور از لحاظ وزن) به ارزش ۱۴,۳ میلیارد دلار (۲۲ درصد از کل واردات کشور از لحاظ ارزش) می رسیم.

نکته ۲۴) متوسط ارزش گمرکی هر تن کالای وارداتی **۱۶۹۷ دلار** بوده که نسبت به رقم ۱۶۱۴ دلار در سال ۱۴۰۱ رشدی ۵ درصدی داشته است.

نکته ۲۵) واردات **خودروی سواری نو** (ذیل تعرفه ۸۷۰۳) بالغ بر ۱۱ هزار و ۲۳۶ دستگاه به ارزش ۲۲۴ میلیون دلار بوده است.

نکته ۲۶) واردات **گوشی تلفن همراه** در همه انواع (تعرفه های ۸۵۱۷۱۲۱۰، ۸۵۱۷۱۳۹۰، ۸۵۱۷۱۲۲۰، ۸۵۱۷۱۴۲۰) در دو رویه تجاری و مسافری ۱۴,۷ میلیون دستگاه به ارزش **۳,۲ میلیارد دلار** بوده است.

نکته ۲۷) آمار واردات قطعی **کشنده (کامیون)** حدود ۶ هزار و ۵۰۰ دستگاه به ارزش ۸۵۰ میلیون دلار بوده است.

نکته ۲۸) واردات اجزا و قطعات موتورسیکلت به وزن ۹۱ هزار تن حدود ۷۸۲ میلیون دلار بوده است.

نکته ۲۹) واردات اجزا و قطعات خودرو به وزن ۶۴۳ هزار تن حدود ۶ میلیارد دلار بوده است.

نکته ۳۰) بالاترین حجم مبادلات تجاری (جمع واردات و صادرات) بدون نفت به ترتیب در گمرکات استان های هرمزگان (۳۴ میلیارد دلار ۲۹ درصد کل مبادلات تجاری کشور از حیث ارزش)، تهران (۱۵,۴ میلیارد دلار ۱۴ درصد کل مبادلات تجاری کشور از حیث ارزش) و خوزستان (۱۵,۱ میلیارد دلار ۱۳ درصد کل مبادلات تجاری کشور از حیث ارزش) بوده است.

نکته ۳۱) از نظر ارزش صادراتی، گمرکات استان های هرمزگان، بوشهر، خوزستان، کرمانشاه، آذربایجان غربی و تهران در صدر جدول هستند و از نظر ارزش وارداتی، گمرکات استان های هرمزگان، تهران، خوزستان، کرمان، بوشهر و مازندران در صدر بوده اند.

نکته ۳۲) بزرگترین مقاصد تجاری در سال ۱۴۰۲ عبارت بودند از چین (۱۳,۹ میلیارد دلار)، عراق (۹,۲ میلیارد دلار)، امارات متحده عربی (۶,۶ میلیارد دلار) ترکیه (۴,۲ میلیارد دلار) و هند (۲,۲ میلیارد دلار). این ۵ کشور در مجموع سهمی حدود ۷۴,۵ درصدی از نظر وزن و ۷۳ درصدی از نظر ارزش به خود اختصاص داده است.

نکته ۳۳) بزرگترین مبادی واردات (کشورهای طرف معامله واردات) به ترتیب امارات متحده عربی (۲۰,۸ میلیارد دلار)، چین (۱۸,۵ میلیارد دلار)، ترکیه (۷,۵ میلیارد دلار)، آلمان (۲,۲ میلیارد دلار) و هند (۱,۹ میلیارد دلار) بوده است. این ۵ کشور در مجموع از نظر وزن حدود ۶۵ درصد و از نظر ارزش ۷۷ درصد از کل واردات کشور را به خود اختصاص داده اند.

نکته ۳۴) مجموع تجارت با ۱۵ کشور همسایه در سال ۱۴۰۲ به حدود ۶۰,۸ میلیارد دلار بالغ گردیده است که رشدی ۱,۴ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است که شامل ۲۸,۳ میلیارد دلار صادرات به ۱۵ کشور و ۳۲,۵ میلیارد دلار واردات از ۱۵ کشور بوده است.

نکته ۳۵) بزرگترین شریک تجاری کشور با لحاظ کردن مجموع مبادلات (واردات و صادرات) بدون نفت به ترتیب عبارتند از چین (مجموع ۳۲,۴ میلیارد دلار)، امارات متحده عربی (۲۷,۴ میلیارد دلار)، ترکیه (۱۱,۷ میلیارد دلار) و عراق (۹,۸ میلیارد دلار).

نکته ۳۶) تراز تجاری کشور بدون نفت با چین، امارات و ترکیه منفی و با عراق مثبت است.

نکته ۳۷) در سال ۱۴۰۲ برای واردات قطعات منفصله خودرو در تمامی کد تعرفه‌ها (۶ میلیارد دلار)، اجزا و قطعات موتور سیکلت (۷۸۲ میلیارد دلار)، کشنده (۸۵۰ میلیون دلار)، خودروی سواری نو (۲۲۴ میلیون دلار)، اتوبوس (۲۵ میلیون دلار) و آمبولانس و ... مجموعاً ۸,۲ میلیارد دلار منابع ارزی کشور صرف شده است.

نکته ۳۸) ترانزیت خارجی کشور در ۱۲ ماهه ۱۴۰۲ حدود ۱۷,۸ میلیون تن بوده است که رشدی ۳۶,۵ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته است.

نکته ۳۹) بیشترین رشد ترانزیت خارجی در گمرکات پرویزخان، آستارا، باشماق و سرخس بوده است.

نکته ۴۰) صادرات فرش دستباف ایران از رکورد ۲ میلیارد دلاری سالانه خود در دهه هفتاد و میانگین نیم میلیارد دلاری در سال در ۱۰ سال پیش از تحریم‌های ظالمانه آمریکا به کمتر از ۵۰ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ رسیده است.